

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 8.4.2024
COM(2024) 153 final

2024/0084 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar inom ramen för konventionen för skydd av den marina miljön i Nordostatlanten (*Osparkonventionen*) vad gäller ett beslut om ändring av Oskarbeslut 98/3 om bortskaffande av havsbaserade anläggningar som tagits ur bruk

MOTIVERING

1. FRÅGA SOM BEHANDLAS I FÖRSLAGET

Detta förslag avser ett beslut om fastställande av den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar i kommissionen för skydd av den marina miljön i Nordostatlanten i samband med det planerade antagandet av ett beslut om ändring av Oskarbeslut 98/3 om bortskaffande av havsbaserade anläggningar som tagits ur bruk (OSPAR Decision 98/3 on the Disposal of Disused Offshore Installations, inte översatt till svenska) inom ramen för konventionen för skydd av den marina miljön i Nordostatlanten (*Osparkonventionen*).

2. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

2.1. Osparkonventionen

Konventionen för skydd av den marina miljön i Nordostatlanten (*avtalet*) syftar till att skydda havsområdet i Nordostatlanten mot skadliga effekter av mänsklig aktivitet för att värna om människors hälsa och bevara de marina ekosystemen samt, där så är möjligt, återupprätta havsområden som har utsatts för skadlig påverkan. Avtalet har 16 fördragsslutande parter: Belgien, Danmark, EU¹, Finland, Frankrike, Förenade kungariket, Irland, Island, Luxemburg, Nederländerna, Norge, Portugal, Schweiz, Spanien, Sverige och Tyskland. Avtalet var öppet för undertecknande vid Oslo- och Pariskommissionernas ministermöte den 22 september 1992 och trädde i kraft den 25 mars 1998.

2.2. Osparkommissionen

Osparkommissionen (som inrättats genom artikel 10 i konventionen) består av företrädare för var och en av de fördragsslutande parterna. Den sammanträder regelbundet och även när så beslutas på grund av särskilda omständigheter. Den har till uppgift att övervaka tillämpningen av konventionen, undersöka tillståndet i havsområdet, bedöma effektiviteten hos de åtgärder som vidtas, granska prioriteringar samt bedöma behovet av eventuella ytterligare åtgärder eller åtgärder av annat slag.

Enligt artikel 20 i konventionen har de fördragsslutande parterna var sin röst i kommissionen. EU har ett röstantal motsvarande det antal av dess medlemsstater som är fördragsslutande parter i konventionen. EU ska inte utöva sin rösträtt då dess medlemsstater utövar sin och omvänt.

2.3. Osparkommissionens planerade akt

Vid sitt 27:e möte den 24 juni 2024 ska Osparkommissionen anta ett beslut om ändring av Oskarbeslut 98/3 om bortskaffande av havsbaserade anläggningar som tagits ur bruk (*den planerade akten*).

Det föreslås att definitionen av betonganläggning ("concrete installation") i Oskarbeslut 98/3 om bortskaffande av havsbaserade anläggningar som tagits ur bruk ändras för att klargöra att innehåll i utrymmen ("cells") i underkonstruktionen inte utgör en del av anläggningen. Utrymmen i sådana anläggningar (bottenfasta betongkonstruktioner) används för lagring av kolväten, och restmaterialen i dessa utrymmen (av till stor del okänd sammansättning) är huvudsakligen flytande och innehåller stora mängder olja. Sådant innehåll är farligt avfall som, om det lämnas kvar till havs efter avvecklingen av en anläggning, medför stora risker för miljön, ekosystemen och potentiellt människors hälsa.

¹ Rådets beslut 98/249/EG av den 7 oktober 1997 om ingående på gemenskapens vägnar av konventionen om skydd av den marina miljön i nordöstra Atlanten (EGT L 104, 3.4.1998, s. 1).

Genom Osparbeslut 98/3 krävs i princip att uttjänta anläggningar avlägsnas helt, men undantag medges.

Innehåll i utrymmen i bottenfasta betongkonstruktioner utgör inte en del av en havsbaserad anläggning och bör därför inte omfattas av undantag enligt beslut 98/3. För att skapa klarhet i denna fråga rekommenderade Ospars juristlingvister en ändring av definitionen av betonganläggning i punkt 1 i Osparbeslut 98/3 till ”betonganläggning: havsbaserad anläggning som tagits ut bruk och som helt eller huvudsakligen består av betong; *innehåll i utrymmen i underkonstruktionen utgör inte en del av anläggningen och omfattas av bestämmelserna i bilaga III till Osparkonventionen.*” Genom tillägget av delen i kursiv stil undanröjs, genom att innehåll i utrymmen uttryckligen undantas från definitionen av betonganläggning, alla möjligheter att lämna kvar sådant innehåll till havs efter avvecklingen, genom undantag från den skyldighet att helt avlägsna anläggningar som fastställs i beslut 98/3.

3. DEN STÅNDPUNKT SOM SKA INTAS PÅ UNIONENS VÄGNAR

Efter händelserna kring Brent Spar i mitten av 90-talet (då Shell inför allmänhetens protester tvingades ändra sitt beslut att i havet dumpa en oljeutvinningsanläggning som tagits ur bruk) antog Ospars ministermöte 1998 i Sintra (Portugal) Osparbeslut 98/3 om bortskaffande av havsbaserade anläggningar som tagits ur bruk. Detta beslut innebär förbud mot att havsbaserade anläggningar som tagits ur bruk dumpas och helt eller delvis lämnas kvar inom Ospars havsområde.

Endast för vissa kategorier, och efter en bedömning i enlighet med bilaga 2 till beslut 98/3, får den behöriga myndigheten i den berörda fördragsslutande parten i Osparkonventionen utfärda ett undantag för att tillåta att anläggningar eller delar av anläggningar lämnas kvar på plats. Kategorier av havsbaserade anläggningar som tagits ur bruk för vilka undantag kan övervägas omfattar till exempel stålkonstruktioner vars tyngd i luft överstiger 10 000 ton eller betongkonstruktioner.

Under 2019–2020 genomfördes ett samrådsförfarande inom ramen för Osparbeslut 98/3 om Förenade kungarikets avsikt att utfärda ett undantag för att tillåta att fundamenten för stålkonstruktionerna (Brent Alpha) och de bottenfasta betongkonstruktionerna (Brent Bravo, Brent Charlie och Brent Delta) lämnas kvar på plats. Ett sådant tillstånd skulle omfatta innehållet i utrymmen i de bottenfasta betongkonstruktionerna.

Kommissionen som företräder EU har, tillsammans med andra fördragsslutande parter i Osparkonventionen, invänt mot Förenade kungarikets avsikt, eftersom sådant innehåll är farligt avfall som inte bör lämnas kvar till havs. Dessutom bör det finnas ett lämpligt övervakningsprogram för den marina miljön runt de delar som lämnas kvar till havs av den anläggning som tagits ur bruk. För att förhindra att delar lämnas kvar till havs efter avvecklingen, i linje med principerna i beslut 98/3, bör även utvecklingen av tekniska lösningar för fullständigt avlägsnande påskyndas. Att bevilja undantag för tillstånd utan tillräcklig motivering stimulerar inte en sådan utveckling.

Samrådsprocessen återspeglades bland annat i den nya Osparstrategin, som antogs vid Ospars ministermöte 2021 i Cascais (Portugal). Målet för strategin är att se över och vid behov ändra de kategorier av havsbaserade anläggningar som tagits ur bruk, för vilka undantag kan övervägas enligt Osparbeslut 98/3 om bortskaffande av havsbaserade anläggningar som tagits ur bruk, i syfte att inskränka omfattningen vad gäller eventuella undantag. Översynen kommer bland annat att baseras på utvecklingen av avvecklingsteknik och bästa tillgängliga vetenskapliga kunskap. Strategin innehåller också ett mål om att främja avvecklingsteknik.

Arbetet med att ta fram en harmoniserad metod för bedömning av avvecklingsalternativ pågår också inom Ospar.

I detta sammanhang är syftet med den föreslagna ändringen att tillhandahålla en solid rättslig grund för att förhindra att kontaminerat innehåll i utrymmen lämnas kvar på plats efter avveckling. Detta är inte bara i linje med de ovannämnda invändningar mot undantag för innehåll i utrymmen som lagts fram av kommissionen och andra fördragsslutande parter i Ospar, utan också med relaterade EU-strategier, såsom handlingsplanen för nollförorening, som syftar till att senast 2050 ha minskat föroreningarna i vatten till nivåer som inte längre anses skadliga för hälsan och de naturliga ekosystemen, havsmiljödirektivet, som kräver att god miljöstatus uppnås i EU:s marina vatten, ramdirektivet om avfall, som förbjuder dumpning av avfall och direktivet om säkerhet till havs, som även tar hänsyn till miljöaspekter av avveckling. Ingen av dessa strategier kan genomföras korrekt om det i Nordostatlanten finns källor till potentiellt allvarliga och bestående gränsöverskridande föroreningar, såsom kontaminerat innehåll i utrymmen i oljeanläggningar som tagits ur bruk.

Inför Osparkommissionens möte den 24–28 juni 2024 krävs en unionsståndpunkt, eftersom det planerade beslut som ska antas är en rättsligt bindande text. Eftersom beslutet kommer att underlätta genomförandet av EU:s strategier och lagstiftning och förebygga skador på den marina miljön föreslås det att unionen stöder antagandet av beslutet genom att rösta för det.

4. RÄTSLIG GRUND

4.1. Förfarandemässig rättslig grund

4.1.1. Principer

I artikel 218.9 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*EUF-fördraget*) föreskrivs att beslut ska antas ”om fastställande av vilka ståndpunkter som på unionens vägnar ska intas i ett organ som inrättas genom ett avtal, om detta organ ska anta akter med rättslig verkan, med undantag av sådana akter som kompletterar eller ändrar avtalets institutionella ram”.

Begreppet *akter med rättslig verkan* omfattar akter som har rättslig verkan med stöd av de regler i internationell rätt som tillämpas på organet i fråga. Det omfattar även instrument som inte har bindande verkan enligt internationell rätt, men som är ”ägnade att på ett avgörande sätt påverka innehållet i de bestämmelser som antas av unionslagstiftaren”².

4.1.2. Tillämpning i det aktuella fallet

Osparkommissionen är ett organ som inrättats genom ett avtal, nämligen konventionen för skydd av den marina miljön i Nordostatlanten.

Den akt som ska antas av Osparkommissionen utgör en akt med rättslig verkan. Den planerade akten har rättslig verkan eftersom alla Osparbeslut är rättsligt bindande för de fördragsslutande parterna, i enlighet med artikel 13.2 i Osparkonventionen, där följande anges: *Beslut skall vara bindande efter utgången av en period om tvåhundra dagar efter det att beslutet fattats för de fördragsslutande parter som röstat för beslutet och som inte inom denna period skriftligen har anmält till exekutivsekreteraren att de inte kan godta beslutet, under förutsättning att tre fjärdedelar av de fördragsslutande parterna vid utgången av denna period antingen har röstat för beslutet och inte återkallat sitt godtagande eller skriftligen anmält till exekutivsekreteraren att de inte kan godta beslutet. Sådant beslut blir bindande, för varje annan fördragsslutande part som skriftligen har anmält till exekutivsekreteraren att de*

² Domstolens dom av den 7 oktober 2014, Tyskland/rådet, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punkterna 61–64.

kan godta beslutet, från tidpunkten för anmälan eller efter utgången av en period om tvåhundra dagar efter det att beslutet fattats, beroende på vad som inträffar sist.

Den planerade akten varken kompletterar eller ändrar avtalets institutionella ram.

Den förfarandemässiga rättsliga grunden för det föreslagna beslutet är därför artikel 218.9 i EUF-fördraget.

4.2. Materiell rättslig grund

4.2.1. Principer

Den materiella rättsliga grunden för ett beslut enligt artikel 218.9 i EUF-fördraget är främst beroende av syftet med och innehållet i den planerade akt avseende vilken en ståndpunkt intas på unionens vägnar. Om den planerade akten har två syften eller två beståndsdelar av vilka det ena syftet eller den ena beståndsdelen kan identifieras som det eller den huvudsakliga, medan det eller den andra endast är av underordnad betydelse, måste det beslut som antas enligt artikel 218.9 i EUF-fördraget ha en enda materiell rättslig grund, nämligen den som krävs med hänsyn till det huvudsakliga eller avgörande syftet eller den huvudsakliga eller avgörande beståndsdelen.

4.2.2. Tillämpning i det aktuella fallet

Det huvudsakliga syftet och innehållet i den planerade akten rör skyddet av miljön.

Den materiella rättsliga grunden för det föreslagna beslutet är därför artikel 192.1 i EUF-fördraget.

4.3. Slutsats

Den rättsliga grunden för det föreslagna beslutet bör vara artikel 192.1 jämförd med artikel 218.9 i EUF-fördraget.

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar inom ramen för konventionen för skydd av den marina miljön i Nordostatlanten (*Osparkonventionen*) vad gäller ett beslut om ändring av Osparbeslut 98/3 om bortskaffande av havsbaserade anläggningar som tagits ur bruk

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 192.1 jämförd med artikel 218.9,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och
av följande skäl:

- (1) Konventionen för skydd av den marina miljön i Nordostatlanten³ (*konventionen*), i vilken unionen är fördragsslutande part, trädde i kraft den 25 mars 1998.
- (2) Enligt artikel 10.3 i konventionen får den kommission som inrättats genom artikel 10.1 i konventionen (*Osparkommissionen*) fatta beslut i enlighet med artikel 13 i konventionen.
- (3) Vid sitt 27:e ordinarie möte den 24 juni 2024 ska Osparkommissionen anta ett beslut om ändring av Osparbeslut 98/3 om bortskaffande av havsbaserade anläggningar som tagits ur bruk (OSPAR Decision 98/3 on the Disposal of Disused Offshore Installations, inte översatt till svenska).
- (4) Genom det planerade beslutet ändras definitionen av betonganläggning (”concrete installation”) för att klargöra att innehåll i utrymmen i underkonstruktionen inte utgör en del av anläggningen.
- (5) Det är lämpligt att fastställa den ståndpunkt som på unionens vägnar ska intas i Osparkommissionen, eftersom det beslut som fattas av Osparkommissionen kommer att vara bindande för unionen.
- (6) Unionens ståndpunkt bör vara att rösta för beslutet om ändring av Osparbeslut 98/3, eftersom det kommer att underlätta genomförandet av EU:s strategier och lagstiftning och förhindra skador på den marina miljön.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar vid Osparkommissionens 27:e möte ska vara att rösta till stöd för antagandet av beslutet om ändring av Osparbeslut 98/3 om

³ EGT L 104, 3.4.1998, s. 2.

bortskaffande av havsbaserade anläggningar som tagits ur bruk vad gäller definitionen av betonganläggning.

Artikel 2

Beslut om justering av den ståndpunkt som avses i artikel 1 får, mot bakgrund av utvecklingen vid Osparkommissionens 27:e möte, fattas av unionens företrädare, i samråd med medlemsstaterna, under samordningsmöten på plats och utan något ytterligare beslut av rådet.

Artikel 3

Detta beslut riktar sig till kommissionen.

Utfärdat i Bryssel den

*På rådets vägnar
Ordförande*